

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA .....

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacției „Foaia Diecezană“; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ“ în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 50 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 90 Lei, până la 200 de cuvinte 120 Lei, de aci în sus 150 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 25 „		
Pe un pătrar de an . . . . . 12 1/2 „		
Un număr . . . . . 1 Leu.		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 80 Lei.		

Nr. 3140 B. ex 1924.

Notă oficială.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că examenul de evaluare preotească se fixează pe ziua de Miercuri în 5/18 Septembrie 1924.

Deci, cei cari doresc să se supună la acest termen examenului de evaluare preotească, se provoacă, ca până la 15/28 August a. c. să-și înainteze Consistorului nostru diecezan petițiunile timbrate în regulă și ajustate cu următoarele documente:

1. Extras de botez;
2. Testimoniile anterioare studiilor teologice;
3. Absolutorul teologic;
4. Atestat despre ocupațiunea în timpul dela terminarea studiilor teologice;
5. Taxa examenului de evaluare.

Caransebeș, la 4. Iulie 1924.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Nr. 3065/1924.

Ordin circular

cătră toate Oficiile protopresbiterale și parohiale din eparhia Caransebeșului.

Ministerul Cultelor și Artelor, cu adresa sa din 25 Iunie a. c. Nr. 32.926, ne face cunoscut, că intenționează să rezolve în mod drept și echitabil salarizarea personalului bisericesc. În urmare a luat dispoziții, ca să se facă o nouă înscriere a veniturilor și cheltuelilor personalului bisericesc și a comunelor bisericești.

Adresa de mai sus a Ministerului Cultelor și Artelor o comunicăm On. preoțimi parohiale în cele ce urmează:

„Ministerul Cultelor și Artelor, condus de ideea de dreptate și echitate în salarizarea personalului bisericesc, a hotărât să constate din nou averile și veniturile personalului bisericesc și ale bisericilor, în care scop a instituit pe lângă Minister o Comisiune centrală, care prin ordinul Nr. 53976 din 21 Iunie a. c., a trimis prefecturilor de județ formulare „Declarație“ pentru înscrierea veniturilor și cheltuelilor personalului bisericesc, precum și a bisericilor. Formularele aceste vor fi distribuite comunelor prin Administrațiile de plasă.

În fiecare comună se institue o Comisiune comunală, care se compune astfel:

Președinte: Primarul comunal,

Secretar: Secretarul comunal,

Membrii: Parohul, doi Epitropi sau Curatori, și Perceptorul comunal.

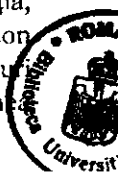
Delegații biserici vor lua parte la desbaterile comisiunii numai atunci când se vor desbata chestiuni privitoare la biserica lor.

Comisiunea va completa rubricile din Declarației după datele ce-i va servi parohul bisericii respective, având însă dreptul de a face și constatări proprii. Parohul va trebui să documenteze cu acte publice afirmațiunile sale. Aceste acte, dacă se va cere anume, le va atașa în copie, vizate de către autoritatea comunală.

Declarația se face cu privire la statul personal al personalului bisericesc și a bisericii, precum și cu privire la veniturile și cheltuelile personalului bisericesc și a bisericii, și cu privire la situația materială a comunității bisericești și a puterii de contribuțiune a ei pentru susținerea personalului bisericesc.

Veniturile se vor socoti luându-se media celor cinci ani din urmă, adică anii 1919, 1920, 1921, 1922 și 1923.

Fiecare parohie, respectiv biserică, face declarației La această declarație generală se va atașa declarația, anexă, ce se va întocmi pentru fiecare preot sau diacon ce s'ar găsi pe lângă paroh, beneficiind de venituri după bunurile bisericești, respective parohiei. De asemenea

se va face declarație și pentru filiile cu sau fără biserică. Acestea se vor anexa la declarația parohiei, dacă aceste filii se găsesc în sfera de activitate a Comisiunii respective; în caz când nu se găsește, această operațiune de centralizare este făcută de către Administrația de plasă sau Prefectura de județ.

Membrii Comisiunii sunt direct și personal responsabili de exactitatea datelor ce înscriu în Declarații.

După ce Comisiunea comunală a complectat Declarațiile, va întocmi un Proces-Verbal pentru fiecare Declarație, cuprinzând toate observațiunile și obiecțiunile ce vor fi făcute de vre-un membru al Comisiunii. Procesele-Verbale se vor atașa la fiecare Declarație.

Declarația, complectată cu toate cele necesare, va fi înaintată apoi prin Administrația de plasă, care de asemenea va face observațiunile și obiecțiunile ce crede de cuviință, Prefecturii de județ, pentru a fi supusă comisiunii județene.

Comisiunea județeană se compune astfel:

Președinte: Prefectul de județ, în caz de împiedicare locțiitorul.

Secretar: Avocatul (jurisconsultul) județului.

Membrii: Administratorul Financiar și Consilierul Agricol.

Delegații bisericii: Protopopul și doi delegați din partea Eparhiei respective, cari vor lua parte la desbateri numai când se vor discuta chestiuni privitoare la confesiunea lor.

Comisiunea județeană va face toate observațiunile și obiecțiunile ce crede de cuviință cu privire la toat-datele din Declarație sau Procese Verbale. Aceste observațiuni și obiecțiuni le va cuprinde într'un Proces-Verbal, pe care împreună cu actele anterioare le va înainta Comisiunii centrale pentru constatarea averilor și veniturilor personalului bisericesc și ale bisericilor de pe lângă Ministerul Cultelor și Artelor. Această Comisiune centrală va stabili, pe baza informațiunilor și datelor primite, veniturile după averile bisericesci atât a personalului bisericesc cât și ale bisericilor propriu zis.

Comunicându-Vă cele de mai sus, ținând seamă și de scopul măreț de dreptate și echitate în salarizarea personalului bisericesc, urmărit de acest Minister, Vă rugăm să binevoiți a lua contact, prin delegații D-voastră, cu prefectul județului unde aveți credincioși, pentru ca această lucrare, inspirată de înalte considerațiuni de dreptate socială și de o deosebită sollicitudine pentru cel mai important factor moral, care este preoțimea, să nu sufere nici o întârziere.

Termenul de executare a lucrării acesteia este: pentru Comisiunea comunală până la 1 August a. c., iar pentru Comisiunea județeană până la 10 Septembrie a. c. Nici o amânare nu se admite.

Dacă din cauza delegațiilor bisericii va suferi vre-o întârziere, adecă dacă aceștia nu vor da la timp să complect toate datele necesare, Ministerul va opri plata personalului bisericesc căzut în culpă".

Precum se învederează din această adresă, formularele „Declarație“ pentru înscrierea veniturilor și cheltuelilor personalului bisericesc și a comunelor bisericești s'au distribuit deja comunelor prin Administrațiile de plasă.

Provocăm deci și îndatorăm — sub răspundere materială și morală — pe delegații noștri bisericești, ca la timpul ce se va fixa, să se prezinte punctual la desbaterile Comisiunilor.

Tot sub aceeași răspundere îndatorăm On. Preoțime, ca să studieze cu toată atențiunea „Declarațiile“ și „Instrucțiunile“ dela finea „Declarației“. Să-și procure de cu vreme toate datele referitoare la personalul bisericesc (paroh, adm. paroh., capelan, diacon, cantor, paraclisier); datele privitoare la numărul sufletelor (minori, majori, bărbați, femei), depărtarea filialelor de parohia matră în km; datele privitoare la veniturile și cheltuelile personalului bisericesc și în fine datele referitoare la veniturile și cheltuelile comunei bisericești.

Observăm, că la venituri se vor înscrie cu conștiințiozitate toate emolumentele sistemizate.

Atragem atențiunea On. preoțimi asupra dispozițiunei din pasagiul ultim al adresei ministeriale, care zice, că „dacă din cauza delegațiilor bisericești va suferi vre-o întârziere, adecă dacă aceștia nu vor da la timp și complect toate datele necesare, Ministerul va opri plata personalului bisericesc căzut în culpă“.

Caransebeș, la 9 Iulie 1924.

Filaret Musta

Arhiepiscop-Vicar episcopesc.

Nr. 3119 E/1924.

Notă Oficială.

Fiind Ministerul Agriculturii și al Domeniilor întrebat de unele Comisiuni de ocol, dacă terenurile expropriate pentru biserici rămân intabulate pe seama Statului, sau urmează a se cere intabularea și face predarea în posesiunea bisericilor îndreptățite:

Casa centrală a cooperației și împrumutării face cunoscut, că în general toate rezervele de Stat, cărora li-se dau destinațiuni de interes public, cum sunt terenurile afectate bi-

sericilor, școlilor, câmpurilor de sport, armatei etc., nu se vor mai intabula din nou, într-o cât ele rămân tot în patrimoniul Statului, fiind numai afectate unui serviciu public, — instituțiile respective neavând decât dreptul de folosință.

Ceea ce se comunică spre orientare.

Caransebeș, în 10 Iulie 1924.

Filaret Musta.

Arhiepiscop-Vicar episcopesc.

Nr. 3142 E. ex 1924.

Notă oficială.

La Consistorul nostru diecezan sunt de îndeplinit următoarele posturi vacante: *cassier*, *oficial la exactorat și expeditor*.

Retribuțiunile împreună cu aceste posturi se vor plăti din ajutorul de stat și în măsura în care se încuviințează și ordonânțează din partea Ministerului Cultelor și Artelor.

Reflecții la aceste posturi să-și înainteze cererile lor, ajustate cu documentele de calificare și cu eventualele documente recomandatoare, Consistorului diecezan, până la 15/28 August a. c.

Caransebeș, la 4 Iulie 1924.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

A sosit vremea....

În zilele noastre de prefaceri sociale și economice, fără îndoială, criza morală trebuie să ne preocupe mai mult.

Marile reforme sociale și economice nu se vor putea soluționa, dacă nu vom preîntîmpina influența disolvantă a celor ce lucrează la subminarea echilibrului moral.

Pe alocurea credința noastră veche, fondul moral al unor tradiții de veacuri, începe a se clătina. Dușmanii din afară, prin sectele numeroase, lovesc cu tărie în învățătura bisericii și dau năvală la înjosirea slujitorilor ei; iar dușmanii din lăuntru, buimăciți de curentul materialist și necredincios al vremii, își fac fală din ponegrirea bisericii și a învățăturilor ei. Poporul, și dacă nu s'a departat dela adevărata credință,

în multe locuri este prins de o îndoială chinătoare, care îl pregătește pentru sfaturile și îndemnulurile prorocilor mincinoși și mai isteți.

Lumea geme sub povara păcatelor și plânge după adevăr.

Astăzi fiecare om luminat și cinstit își dă seama de trebuința cea mare a regenerării sufletești, căreia trebuie supus poporul. Toți se înduioșează de nenorocita stare a omenirii și doresc ziua cea bună de mâine.

Și preoțimea — unicul nostru factor istoric cu influență hotărâtoare asupra vieții sufletești a poporului — unde este și ce face în aceste zile de grea încercare?

Se pare, că amorțeala turmei a cuprins în mrejele sale și pe păstori. Lăsăm furii să între în staulul oilor cuvântătoare și să se furișeze în sufletul și inima lor.

Străinii și predicatorii sectarilor răspândesc reviste, broșuri și cărți gratuite.

Unde sunt revistele, broșurile și cărțile gratuite, pe care să le răspândească preoțimea noastră ortodoxă? Câți dintre noi s'au trudit întru aflarea mijloacelor materiale necesare pentru răspândirea gratuită între credincioși măcar și numai a broșurilor „Institutului Biblic“.

Ne dăm perfect de bine seama, că reînnoirea sufletescă nu se va putea face decât numai cu mari lupte. Și este firesc, să luptăm cu aceleași arme, cu care luptă și advesarii noștri.

Însă, până acum prea puțină importanță am dat produselor artei lui Gutenberg. Ba am putea zice, că am neglijat cu totul această armă de luptă, deși și în cele mai ascunse cătune de munte se găsesc oameni, cari se îndeletnicesc cu cetitul. Avem datorința morală, să ne îngrijim de hrana sufletească a acestor cărturari din satele noastre și să le dăm în mână produsele tiparnițelor noastre bisericesti și mănăstirești, căci la din contră lesne se vor lăsa amăgiți de prorocii mincinoși și de revistele și broșurile lor, sau își vor îndrepta privirile spre broșuri ispititoare și spre cărți bogat colorate și cu titluri ademenitoare.

Multe suflete cinstite și curate sunt între cărturarii satelor noastre și cei mai mulți dintre dâșii au crescut în preajma bisericii. În fața duhului vremurilor schimbate însă, și ei aleargă după mângăiere și caută adevărul.

A sosit vremea, ca să ne întoarcem privirile spre acești însetoși și flămânzi după adevărata lumină a cunoștinței. Dacă vom lumina sufletul și vom încălzi inima lor, nu numai că le-am câștigat sufletul, dar i-am câștigat și pentru scopurile noastre de apărare a credinței, căci între ceilalți credincioși ei vor fi adevărați propagandiști și misionari ai credinței străbune. **Pr. S.**

Câteva ore la s. mănăstire „Tismana“.

Participanților bănățeni la congresul preoților olteni, ținut în Turnu-Severin, li-se puse în vedere prin „Foaia Diecezană“ o excursie la s. mănăstire „Tismana“ din munții Gorjului. N'au luat în seamă această notiță nici cei mai de aproape dintre preoții noștri și așa au pierdut fericita ocazie de a vedea și admira acest măreț lăcaș de închinare, situat în cel mai pitoresc loc al mândrilor noștri Carpați.

În dimineața zilei de 27 Iunie (10 Iulie) a. c. o ploaie binefăcătoare stropea bogatele câmpii ale Severinului, când prin bunăvoința și deosebita dragoste arătată nouă de tinerul și energicul prefect de Mehedinți, d-l Marius Vorvoreanu, pornim la drum cu automobilul prefecturii, însoțiți de vechiul nostru prieten, d-l profesor I. Paulianu. Urcăm două dealuri cu șosele șerpuitoare bine pietruite, iar în dreapta și stânga rămân în urma noastră lanuri de grâu și porumb, prevestitoare de an cu belșug, când deodată ne pomenim pe valea Motrului cu frumoasele ei păduri de fag. Cotim la dreapta peste un pod de beton armat de toată frumusețea și străbătând sate pline de viață și sănătate morală — prin mulțimea copiilor ce-și fluturau pălăriile la trecerea noastră — întăria în noi credința în vitalitatea acestui neam de șoimi, ce-și cresc puii lor în aerul dătător de viață al codrilor. Aceștia sunt siguranța de mâne a hotarelor trase de istorie în anul de unitate națională.

Trecând în județul Gorj, șoselele fac deosebirea între cele două județe vecine, căci cele ale Mehedințului sunt aproape în întregime la fel cu vestita noastră soșea Caransebeș-Orșova, datorită muncii și priceperii d-lui prefect, care ne însoțea și care a colindat de mai multeori și cel din urmă cătun din județul său.

După o alergare de câteva ore suntem față în față cu măreața clădire a mănăstirii, care — ca ceva divin — își înalță turnurile albe în înălțimea din tăcerea solemnă a pădurilor. Pe lângă stâncă de sub zidurile ei un mic părau șerpuește lin în spre vale către satul Tismana, situat mai în jos de mănăstire. O stâncă prăpăstioasă își ridică vârful în spre cerul albastru, în poala căreia iarăși la o înălțime considerabilă stă s. mănăstire, ca o mărturie a vremurilor de adâncă pietate creștină, când domnitori evlavioși își trudeau oasele și-și cheltuiau banii, ca să lase astfel de mărețe ziduri urmașilor — închinare stăpânului nostru al tuturor. Un tablou romantic prezintă căderea apei, ce trece pe sub s. mănăstire aruncându-se în adânc.

Cu profundă venerațiune trec pragul fie-

cărei biserici, dar intrând acum primadată în viață în biserica acestei s. mănăstiri „mi-se părea, că stau în cer“, iar sfinții zugrăviți îmi grăiau par'că de enorma deosebire dintre noi, cei de azi, și cucernicia înaintașilor noștri.

Mănăstirea a fost întemeiată de s. Nicodim pe timpul domniei lui Vladislav Basarab (1364—72) și la început a fost din lemn de tisa, mai târziu s'a zidit din material solid. Matei Basarab (1633—54) a zidit alături un schit, în care pictura se vede a fi din timpuri mai noue. În acest schit sunt două ferestri cu icoane arse în colori, donate de răposatul poet George Coșbuc și soția sa Elena întru pomenirea fiului lor Alexandru, mort în apropiere în urma unui accident.

Dintre odoarele vechi se păstrează o năbederniță, un orariu, un epitrahil, cari ar fi de pe timpul s. Nicodim, s. mir dela mormântul lui, 2 sfeșnice vechi sculptate din lemn de tisa, precum și stranele cântăreților. Mai multe dintre obiectele vechi au fost duse dinaintea invaziei germane în „păstrare“ la Moscova. Ca moaște se afă degetul arătător dela mână dreaptă a s. Nicodim (osemintele lui s'au transportat, la finea veacului al XVIII-lea la Ipec în Sârbia), o bucătică din moaștele s. Ioan-Gură de aur, adusă de s. Nicodim din Constantinopol, când a fost la un sinod, și o bucătică din moaștele s. mucenițe Tațiana. Piatra de pe mormântul s. Nicodim se păstrează în curtea mănăstirii, aproape de intrare în s. biserică.

Calugări sunt 14, în frunte cu I. P. Cuviosul arhimandrit Ianuarie, ca stareț, care — spre părerea noastră de rău — era absent.

În dosul mănăstirii, în stâncă, se vede locuința s. Antonie, urmașul s. Nicodim. Intreaga mănăstire reclamă reparație radicală și cine știe, găsi-se vor inimi, cari se înțelegă, că într'o țară bogată și ortodoxă din vechime, ca a noastră, ar fi rușine să se dărime ce-au zidit bătrânii pe vremuri, când nu erau căi ferate, automobile, poduri de fier și de beton, și ar fi și mai dureros, să rămână mâne — poi-mâne fără călugări, azi avizați a trăi cum pot și a se hrăni cum dă Dumnezeu.

În jurul mănăstirii, în fiecare an, vara, petrec vilegiaturiști din toate unghiurile țării, cari zilnic cercetează s. mănăstire și socot ca ceva nedemn — chiar pentru biserica noastră dominantă —, ca călugări cu haine rupte și petecite să însoțească pe vizitatori, dându-le explicațiile necesare. Chiliile din jurul mănăstirii, ce stau azi goale, cred, că s'ar putea închiria vara preoților, învățătorilor, cantorilor noștri din țară, iar taxele ce s'ar plăti, ar fi un venit sigur pentru acoperirea cheltuelilor necesare întreținerii mai cum se cade a călugărilor.

Pe timpul ocupației germane, la s. mănăstire Tismana au fost escortați, ca ostateci mai mulți intelectuali craioveni și din T. Severin, între cari și însoțitorul nostru dl. profesor Paulianu. În condica vizitatorilor s. mănăstiri am văzut și subscrierea generalului german Mackensen cu statul său major. Între cei ce-și petrec lunile de vară în jurul s. mănăstiri au remarcat pe cântăreții Operei și artiștii Teatrului Național din București și pe cunoscutul scriitor și teolog Nichifor Crainic.

După o petrecere de 2 ore și ceva, părăsim această încântătoare regiune satisfăcuți sufletește și păstrând vecinică recunoștință dlui prefect Vorvoreanu, care ne-a procurat această plăcere. Ca să vedem și o altă parte a județului, întoarcerea s'a făcut pe altă cale, și anume am vizitat Baia de aramă, care numără vre-o 1300 locuitori, având o poziție foarte frumoasă între păduri. În vechime au fost aci mine de aramă, ceea ce arată și grămezile enorme de zgură. Se mai află cărbuni, pirit și ape minerale. Are gimnaziu cu 4 clase pentru băieți și școală de țesătorie, școală de meserii, comercianți români; străinii nu s'au pripășit pe aci. Biserica e zidită din 1700. În curtea gimnaziului este bustul unui vrednic preot al comunei, iar aproape de primărie este statua lui Tudor Vladimirescu. De aci, luând drumul la stânga, am străbătut valea Motrului ce tot se lățea, bogată în lanuri de grâu, porumb și moșii de pruni, începând dela satul Glogova.

Pretutindenea s'a văzut mâna activă a acestui harnic prefect, care a zidit peste 70 localuri pentru primării, edificii școlare, aproape pretutindenea după un plan uniform. S'au zidit și se mai zidesc de prezent 14 grajduri comunale și la Ploștina în dispensar pentru creșterea copiilor fără ajutor și săraci, cu locuință pentru medic, care mai primește în folosință și 10 pogoane pământ arabil. Am mai văzut pepinieră de salcâm (măgrin) și alți pomi fructiferi pentru plantarea râpelor din județ, — dovezi, că oamenii înțelegători ai zilelor ce le trăim, nu așteaptă toate dela stat, criticând, că nu se face asta și cealaltă, ci lăsând reclama pe seama celor „mici de zile — mari de patimi“. muncesc cu zor pentru binele obștesc, punând înaintea vizitatorilor fapte, — nu fraze.

Cu toate că satele Mehedințului nu sunt zidite ca cele bănățene, totuși se vede un progres în ceea ce privește zidurile noi.

Un cunoscut scriitor al nostru a zis, că sunt bucurii, sunt fericiri, cari nu încap în vestimentele vorbirii. Modesta descriere a celor văzute la Tismana nici pe departe nu este prinsă pe hârtie. Clipele trăite acolo între istoricele ziduri, cari au adăpostit voievozi evlavioși, episcopi, stareți și sihastru retrași din lume spre a-și petrece viața în desăvârșire morală, rămân unele din cele mai fericite evenimente ale vieții noas-

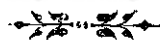
tre de preoți. Acolo am uitat pe o clipă „toată grija cea lumească“, căci ochii nu se mai săturau privind opera celor ce departe de zgomotul lumii și-au zidit lăcaș închinat Impăratului mării, căruia de peste 600 ani ne'ntrerupt i-se aduce laudă, închinăciune și mărire pentru pacea a toată lumea, pentru ocrotirea acestei țări și ferirea ei de năvala altor neamuri.

Acolo, între zidurile mănăstirii, am făcut un pas mai aproape cătră ideal. Acolo s'a deșteptat în noi mândria de preoți ortodoxi, acolo în fața relieviilor sfinte.

Toate mănăstirile noastre, dela Tismana până la Putna, adăpostesc oseminte scumpe de sfinți și voievozi, nu cenușă arsă în crematoriile vechii modern de azi. Credință și mândrie națională cuprind zidurile mănăstirilor noastre, spre care orice doritor de bine al acestei țări trebuie să-și ațintească privirea.

Liniștea codrilor, atmosfera divină a s. mănăstiri șoptește par'că tuturor cuvintele Domnului Christos: „Veniți cătră mine toți cei osteniți și însărcinați, și eu vă voi odihni pe voi“. (Mat. 11, 28) și ale apost. Pavel: „Cugetați la cele de sus, iar nu la cele de pe pământ“. (Colos. 3. 2).

Nicolae Văleanu preot.

Documentele de valoare descoperite în arhivele orașului Cluj.

În localul primăriei Cluj au fost găsite multe documente istorice de mare valoare.

În trei camere ale acestei instituții, exista o arhivă veche cu acte de prin secolul al XV-lea. Între acestea s'au descoperit următoarele acte importante:

Un act iscălit cu mâna proprie a lui Mihai Viteazul la 24 Ianuarie 1600, prin care acesta întărește, în calitate de Voievod al Ardealului, privilegiile pe care le avea și până atunci orașul Cluj.

Alt act e scris latinește, cu iscălitura lui Mihai Viteazul, în urma cerei unor nobili maghiari, le întărește privilegiile ce le aveau. Acest act e datat din Iulie 1600.

Un ordin, iscălit tot de mâna proprie a lui Mihai Viteazul, cătră orașul Cluj.

S'au descoperit deasemenea documente, care arată, că în secolul al XV-lea la primăria Cluj se scriau acte oficiale în limba română.

Aviz! La sărbătoarea Sf. Proroc Ilie (20 Iulie—2 August a. c.) se va face obicinuitul pelerinaj la mănăstirea dela „Izvorul Miron“ din hotarul comunelor: Românești-Curte, din tractul Făgetului.

Cu acest prilej, în s. biserica dela această mănăstire se va celebra s. liturgie în sobor, cu predică ocazională, iar lângă izvorul tămăduitor se va face s. maslu cu 7 preoți și se vor ceti poporului credincios slujbe dumnezecești, după trebuința fiecăruia. Cei pregătiți — mărțurisii — se vor putea împărtăși la s. liturgie

La această sărbătoare vor participa domnii ministrii: A. Lăpădat al Cultelor și Artelor și generalul Moșoiu al Lucrărilor publice.

Făget, la 1 Iulie 1924.

Sebastian Olariu
protopresbiter.

Ș T I R I

† **Ioan Chendi**, veteranul preot al comunei Petnic, s'a stins din viață în 29 Iunie a. c. st. v., în al 79-lea an al etății și al 53-lea an al preoției sale cinstite.

Odihnească cu dreptii!

Concordatul cu Vaticanul. Ziarele din capitala vestesc:

Din cercuri oficiale, suntem informați, că tratativele pentru încheierea concordatului cu Vaticanul întâmpină mari dificultăți.

În ultimul consiliu de miniștri, ministrul nostru de externe a lăsat să se întrevadă, că asupra mai multor chestiuni, cari formează obiectul concordatului dintre guvernul nostru și Vatican, nu s'a ajuns încă la o înțelegere definitivă.

Guvernul român cere dreptul de numire a episcopilor catolici dela noi.

Vaticanul ne-a pus în aceeași situație cu Jugoslavia, care a acceptat ca papa să aibă dreptul de numire și confirmare a episcopilor catolici.

Delegatul nostru dl C. Banu a arătat, că problema cultului catolic în România se prezintă sub altă formă decât în Jugoslavia, unde majoritatea populației este de confesiune catolică, și că pe temeiul acesta respinge punctul de vedere al Vaticanului.

De altfel un reprezentant autorizat al clerului nostru ne-a asigurat — scrie Universul — că în situația actuală concordatul nu va putea fi încheiat, spre bucuria clerului nostru, care este hotărât să lupte împotriva acestei convențiuni și atunci când el va trebui să fie ratificat de parlament, dacă va ajunge până acolo. („Tel. Rom.”)

Numirea corectă. În urma cererii Ministerului Cultelor și Artelor, Ministerul de Interne a intervenit către organele sale, ca în corespondența ce o poartă cu oficiile parohiale și proto-popești din mitropolia ardeleană sau cu alte autorități, biserica dominantă a statului să nu

se numească „greco-orientală“, ci *biserica ortodoxă română*, aceasta fiind numirea corectă.

Secțiile științifice-literare ale „Astrei“ au ținut în zilele de 14 și 15 Iulie două ședințe la Sibiu. Cu acest prilej președintele Vasile Goldiș a făcut un amănunțit raport despre vizita Asociațiunii la București și despre apropiata comemorare a centenarului nașterii lui Avram Iancu. De încheiere a insistat asupra necesității modificării statutelor „Astrei“, în vederea căreia se va convoca în toamna a. c. o adunare generală. S'a dat apoi cetire rapoartelor despre activitatea secțiilor.

În ședința a doua s'au luat următoarele hotărâri mai importante. Au fost designați conferențieri cu ocazia comemorării lui Avram Iancu: dnii prof. univ. Dr. S. Dragomir și G. Bogdan Duică. Se decide publicarea unui almanah al secțiilor asupra mișcărilor noastre culturale. Arhiva fostului corp XII de armată austro-ungar aflătoare la Sibiu se va aranja, ca se poată fi utilizată de cercetători. Membrii corespondenți în secția medicală se proclamă doi: Dr. Stoichița și Dr. Cornea. S'au luat măsuri pentru publicarea Dicționarului neologismelor în limba română. Cu întocmirea unei expoziții miniere și de industrie casnică, la adunarea comemorativă dela Câmpeni, se încredințează dl prof. D. Comșa.

Se cer măsuri urgente. Ziarele publică o înspăimântătoare statistică a cărciumilor din țară. Sunt în total, în funcțiune, 168.000 de asemenea localuri de pierzare pentru mintea, avutul și sănătatea românului robit de nenorocita patimă a beuturii. 136.000 dintr'acestea aparțin comercianților evrei și abia 32.000 sunt în mâni creștine și cam jumătate din acestea în mâni românești.

Debite de tutun sunt în Ardeal 13.000, dintre cari abia 3.000 sunt în mâni românești, iar restul de 10.000 în mâinile străinilor.

Cifrele acestea sunt atât de grăitoare, în cât orice comentariu este de prisos. Credem, că a sosit timpul, că să se facă dreptate în țară aceasta, care este creștină și românească.

Rechemarea arhiepiscopului rom.-cat. Netzhhammer dela București. În fine, după o așteptare de cinci ani, Vaticanul a rechemat dela București pe arhiepiscopul Raimund Netzhhammer, care pe timpul ocupațiunii germane a manifestat o atitudine dușmănoasă românilor.

Din prilejul rechemării lui, d-l N. Iorga revie acuzările de filogermanism și între altele zice: „trimată (în locul lui) Roma pe cine vrea; dacă va fi numai păstorul credincioșilor săi, îl vom respecta; dacă se va interesa sincer de acest popor, l-am putea și iubi. Dar e de dorit, în interesul chiar al bisericii catolice, ca să nu mai fie al doilea caz Netzhhammer“.

Excursie culturală în Ardeal. O frumoasă excursie în Ardeal este organizată între 17 și 28 Iulie c. de către Ateneul popular din Tătărașii Iașilor. Participă

500 de persoane, între care 100 basarabeni și 100 bucovineni.

Se vizitează la 18 Iulie Târgu-Mureș, la 19 și 20 Cluj, la 21 Oradea-Mare, la 22 Arad, la 24 Reșița, la 25 Alba-Iulia, la 26 Blaj, la 27 Sibiu și la 28 Iulie Brașov.

În toate orașele se țin șezători, conferințe și serbări de înfrățire.

În fruntea excursioniștilor sunt dâii: prof. I. Simionescu, M. Sadoveanu, prof. G. Tașcă, C. N. Ifrim etc.

Toate orașele ardeleni fac primiri călduroase excursioniștilor moldoveni.

Bibliografie.

A apărut:

„*Revista Teologică*”, organ pentru știința și viața bisericească; apare lunar sub patronajul I. P. Sale Arhiep. și Mitrop. Nicolae al Ardealului. Anul XIV, nr. 6—7. (Iunie—Iulie 1924). Sibiu. Abonament anual: 80 Lei.

„*Cultura Creștină*”, revistă lunară. Anul XIII, nr. 7—8 (Iulie August 1924). Blaj. Abonament anual: 100 Lei.

„*Scoala Bănățeană*”, organul „Asociației învățătorilor bănățeni”. Anul III, nr. 11—12 (1 și 15 Iunie 1924). Caransebeș. Abonament anual: 100 Lei.

CONCURSE.

În baza ord. Ven. Consistor diecezan Nr 218 B ex 1924, se scrie concurs pentru îndeplinirea postului de *capelan* temporal cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul preot Iulian Bumbescu în parohia de cl. III. *Țerova*, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumente:

1. $\frac{1}{2}$ (jumătate) din sesiunea parohială și anume „Lunca” și „Măstăcănoasa”,
2. $\frac{1}{2}$ (jumătate) din venitele ștolare,
3. $\frac{3}{2}$ (jumătate) din birul parohial dela 130 case,
4. $\frac{1}{2}$ (jumătate) din plațul parohial.

De locuință se va îngriji nou alesul capelan, iar dările după aceste venituri le va suporta singur.

Recurenții își vor înainta cererile de concurs Prea On. Oficiu protopresbiteral din Bocea-montană, adresate Comitetului parohial din Țerova, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sft. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, dar numai cu prealabila încunoștiințare a Prea On. D. protopresbiter, și nici la un caz în ziua de alegere.

Țerova, din ședința comitetului parohial ținută la 16/29. Iunie 1924.

Iulian Bumbescu m. p.   **Pavel J. Muntean** m. p.
președintele com. paroh.   not. com. paroh.

În conțelegere cu mine:

Mihail Gașpar m. p.
protopresbiter.

2—3

Nr. 1429/1924.

Pentru îndeplinirea catedrelor de:

1. *Exegeza Vechiului Testament* (cu predarea limbii ebraice),

2. *Exegeza Noului Testament* (cu cunoștința limbii grecești),

3. *Istoria bisericească* (universală și română),

4. *Teologia dogmatică*,

5. *Filosofia și pedagogia*, la *Academia teologică ort. română din Oradea-Mare*, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Beneficiul împreună cu aceste posturi este: Pentru catedrele 1—4 salar de bază de 2200 Lei lunar plus accesoriile, iar pentru catedra de filosofie și pedagogie salar de bază de 1600 lei lunar, plus accesoriile. Salarele și accesoriile se vor plăti în întregime din bugetul Ministerului Cultelor, și eparhia nu ea nici o garanță pentru ele.

Numărul obligat de ore e de 10 la săptămână.

Reflectanții la aceste posturi își vor înainta cererile Consistorului nostru până în ziua da *2/15 August 1924*, alăturând următoarele acte doveditoare:

1. Act de naștere, dovedind apartinența la confesiunea ortodoxă-română.

2. Certificat de maturitate dela liceu și studii universitare de specialitate.

3. Pentru catedrele 1—4 se recere doctoratul în teologie.

4. La catedra de: *Exegeza Vechiului Testament* cunoștința limbii ebraice, iar la cea de *Exegeza Noului Testament* cunoștința limbii grecești.

5. Curriculum vitae în scris.

6. Certificate despre serviciile anterioare, dela terminarea studiilor universitare încoaci.

Oradea-Mare, din șed. senatului bisericesc ținută în 25 Iunie (8 Iulie) 1924.

2—1

Consistorul eparhial ort. român.

Concurs de licitație.

Pentru căptușirea zidului tâmplei (catapetezmei) bisericii ort. rom. din Orșova cu parapet de lemn sculptat, se publică concurs de licitație.

Doritorii de a lua în întreprindere această lucrare sunt invitați a-și înainta ofertele închise și sigilate președintelui Comitetului parohial ort. rom. până în ziua de 20 Iuliu (2 August) a. c., ora 5 p. m., împreună cu eventualele schite și devize.

Ofertele întrate după acest termen, sau anunțate pe altă cale nu se vor lua în considerare.

Cheltueli de călătorie, precum și spese pentru eventuale schițe și devize nu se rebonifică.

Licitatia publică se va ținea în ziua de 20 Iulie (2 August) a. c., ora 5 p. m., în localul bisericii.

Ofertanții sunt obligați a depune, deodată cu prezentarea ofertei, în numerar sau în hârtii de valoare — drept vadiu — 5% din suma devizului, care apoi înainte de încheierea contractului se va întregi la 10%.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a acorda lucrarea celui întreprinzător probat, care prezintă mai multă încredere.

Contractul încheiat devine obligator pentru întreprinzător îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea lui de către Venerabilul Consistor diecezan din Caransebeș.

Informațiuni se pot cere dela președintele Comitetului parohial.

Orșova, din ședința Comitetului parohial ținută la 2/15 Iulie 1924.

Ștefan Bornuz
președinte.

Vasile Balanescu
notar.

Licitație minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecezan ddto 21 Iunie 1924 Nr 2889 E. ex. 1924, se escrie licitațiune publică pentu facere unui gard fer imprejurul avliei bisericii din Prigor, până la suma de 15,000 (cinci-sprezecemii) Lei.

Licitațiunea va avea loc în 17 August st. n. a. c. la orele 3 p. m.

Intreprinzătorii, cari doresc a lua parte la această licitațiune pe spesele lor proprii, vor putea vedea zilnic condițiunile la Oficiul parohial din loc.

Prigor, din ședința comitetului parohial ținuta la 26 Mai 1924. st. v.

Iosif Toader m. p.
președintele com. paroh.

Iosif Câmpianu m. p.
notarul com. parohiala

Nr. 415 C. 1924.

CONCURSE.

Președintele Comunității de avere, având în vedere greutatea materiale aproape de neînvins, — cu care trebuie să lupte părinții ce-și trimit fiii la școală; având în vedere situația materială a grănicerilor, e hotărât să vie și în anul școlar 1924—25 în ajutorul lor, publicând concurs pentru 110 locuri cu întreaga întreținere în internat a fiilor de grăniceri. Celor ce nu vor putea fi primiți cu întreaga întreținere în internat, li se va servi și în acest an școlar masa, — după posibilitate în aceleași condițiuni, ca și în trecut.

Numărul acestora, precum și fixarea taxelor de întreținere, atât în general, cât și individual, rămâne la latitudinea Comitetului, care va avea în vedere proporționalitatea de până acum.

Cererile vor fi ajustate cu:

1. Certificat dela Perceptorat despre averea imobilă și impozitul stabilit după această avere.

2. Dovadă, că este fiu de grănicer, împădurit.

3. Declarație din partea părinților, că se vor supune atât dânsii, cât și fiii lor dispozițiunilor regulamentare, despre care vor lua cunoștință la prezentarea în internat.

4. Certificat școlar pentru elevii clasei I-a și pentru cei ce vin dela altă școală decât liceul „Traian Doda“.

Taxe lunare se vor plăti între 1—10 a fiecărei luni la Direcțiunea internatului.

Neplătirea taxei în acest interval va expune pe elev la eliminarea din internat.

Cererile, provăzute cu documentele înșirate mai sus, sunt a se înainta Comitetului Comunității de avere în Caransebeș la adresa Oficiului de Economie în Caransebeș până la 10 August a. c.

Elevii primiți în internat cu întreaga întreținere sunt obligați a aduce cu sine: 4 cămeși și tot atâtea izmene, 2 perechi ghete, 6 perechi ciorapi sau obele,

una pereche pantofi, 6 batiste, 2 ștergare, 2 servete, un păhar de apă, un piepten, o perie de haine, perii de ghețe, perie de dinți, săpun de spălat și crema de lipsă pentru dinți și ghețe.

Având în vedere, că Comunitatea de avere, respective internatul ia asupra lui spălatul albiturilor, pentru păstrarea și împărțirea corespunzătoare se cere însemnarea fiecărei bucăți, date la spălat, cu numărul de pe braț al elevului respectiv, cusut pe albitură cu ață neagră.

Didactrul școlar și taxele de înscriere cad în sarcina părinților.

Primirea în internat este condiționată de un examen medical, la care vor fi supuși toți elevii la prezentarea în internat. Nu pot conta la primirea în internat elevii ce nu-și achită restanțele taxelor de întreținere până la data de 10 August, când expiră acest concurs.

Caransebeș, la 24 Iulie 1924.

I. Orzescu

președintele Com. de avere

Nr. 416/C. 1924.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că Comunitatea de avere a fostului regiment confinar româno-bănățean Nr. 13 din Caransebeș va distribui pentru anul școlar 1924/25 studenților universitari, studenților școalelor superioare și academii, precum și elevilor școalelor secundare și altor școli speciale ajutoare în bani.

Ajutoarele se vor oferi numai fiilor de grăniceri lipsiți de mijloace materiale, cari dovedesc rezultat bun în studiu și purtare morală bună.

Cei ce doresc să obțină vr'unul din aceste ajutoare, sunt provocați a-și înainta cererile, legal timbrate, Comitetului Comunității de avere, până cel mai târziu 10 August a. c. st. n.

Cererile să fie provăzute cu următoarele documente:

1. Certificat școlar din 1923/24 în original sau copie legalizată.

2. Certificat dela Perceptorat despre averea imobilă și impozitul stabilit după această avere.

On. Primărie este rugată a publica concursul de față în comună cu observarea, că cererile înaintate după terminul fixat mai sus, sau cari nu vor fi provăzute cu documentele amintite, nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, la 24 Iulie 1924.

Ilie Orzescu

președintele Com. de avere.

FRIDERIC GROCHOWINA

ceasornicar și mecanic

CARANSEBEȘ

Str. Episcop Popasu (Institutul teologic)

10—5

Furnizează, montează și preia reparaturile ceasurilor dela biserici.